Lieta Nr.A420820610
Lietvedības Nr.A03785-11/40

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2011.gada 21.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Pujāte

piedaloties pieteicējam *K.S.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvēm *I.O.* un *O.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo, kas ierosināta pēc *K.S.* pieteikuma par Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību un morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk arī Pārvalde, atbildētāja) ar 2010.gada 11.novembra lēmumu Nr.1/17-S/4445 (turpmāk arī Lēmums) atzina Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktisko rīcību, neizsniedzot pieteicējam izziņu, kas apstiprina, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā (2010.gada 14.septembra atbilde Nr.5/8-9175), atzina par tiesisku un atteica atlīdzināt pieteicējam morālo kaitējumu Ls 90 apmērā.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts *K.S.* (turpmāk arī pieteicējs) pieteikums par Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktisko rīcību un morālā kaitējuma Ls 90 apmērā atlīdzinājumu.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicējs 2010.gada 7.septembrī vērsās ar rakstveida iesniegumu Cēsu Sociālās palīdzības dienestā ar lūgumu palīdzēt viņam izgatavot pasi. Cēsu Sociālās palīdzības dienests sniedza pieteicējam atbildi, kurā norādīja, ja persona atrodas pilnā valsts apgādībā, iestāde, kurā persona atrodas, izsniedz valsts apgādības apliecinošo izziņu, lai persona varētu iesniegt šo izziņu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē.

Pieteicējs 2010.gada 19.augustā vērsās ar iesniegumu pie Daugavgrīvas cietuma administrācijas ar lūgumu izsniegt valsts apgādības apliecinošo izziņu.

Daugavgrīvas cietuma administrācija 2010.gada 14.septembrī sniedza atbildi Nr.5/8-9175, ar kuru atteica pieteicējam izsniegt pieprasīto izziņu, kā arī paskaidroja, ka pases izgatavošana ir maksas pakalpojums. Kā rezultātā, pieteicējam tika liegta iespēja iesniegt izziņu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē par to, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā, lai viņu atbrīvotu no valsts nodevas par pases izsniegšanu. Līdz ar to, pieteicējs lūdz atzīt minēto Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktisko rīcību par prettiesisku un atlīdzināt nodarīto morālo kaitējumu Ls 90 apmērā.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts Ieslodzījuma vietu pārvaldes rakstveida paskaidrojums par pieteikumu. Atbildētāja norāda, ka pieteikums nav pamatots, paskaidrojot tālāk minēto.

[3.1] 2010.gada 11.oktobrī Pārvaldē tika saņemta pieteicēja 2010.gada

30.septembra sūdzība (Reģ.Nr. S/4445) (turpmāk - apstrīdēšanas iesniegums), kurā pieteicējs apstrīdēja Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, atsakot izsniegt izziņu, kas apliecina, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādība. Pieteicējs apstrīdēšanas iesnieguma norādīja, ka šī iemesla dēļ Daugavgrīvas cietums ir liedzis iespēju rakstīt iesniegumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei jautājumā par pases izgatavošanu, kā arī liedzis sarakstīties ar meiteni, pases neesamības dēļ. Ņemot vērā minēto, pieteicējs lūdza uzlikt par pienākumu Daugavgrīvas cietuma administrācijai izsniegt izziņu par pilnu valsts apgādību un atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 90 apmērā.

Par apstrīdēšanas iesniegumā norādītajiem apstākļiem Pārvalde veica pārbaudi, pieprasīja no Daugavgrīvas cietuma administrācijas attiecīgo informāciju.

[3.2] Pamatojoties uz Daugavgrīvas cietuma administrācijas sniegto informāciju, Pārvalde noskaidroja, ka 2010.gada 19.augustā Daugavgrīvas cietuma administrācijā tika saņemts pieteicēja iesniegums (Reģ.Nr. S-267), kurā pieteicējs lūdza Daugavgrīvas cietuma administrācijai atjaunot pasi, kurai ir beidzies derīguma termiņš. Daugavgrīvas cietuma administrācija 2010.gada 14.septembrī pieteicējam sniedza atbildi Nr.5/8-9175, izskaidrojot kārtību, kas saistīta ar ieslodzīto pasu noformēšanu, kā arī norādot, ka Daugavgrīvas cietuma administrācija nevar izsniegt dokumentu, kas apliecina, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā un atbrīvot pieteicēju no valsts nodevas samaksas par pases noformēšanu, kā to paredz Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumi Nr.1258 ,,Noteikumi par valsts nodevu par pasu izsniegšanu". Minēto noteikumu 6.punkts cita starpā noteic, ka valsts nodevu par pases izsniegšanu nemaksā persona, kura ir pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā un iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē šādu faktu apliecinošu dokumentu.

No iepriekš minētā secināms, ka konkrētajā gadījumā pastāv strīds par to, vai Daugavgrīvas cietuma administrācijas atteikums izsniegt izziņu par pieteicēja pilnu valsts apgādību bija tiesisks un vai šī atteikuma dēļ pieteicējam tiek liegta iespēja noformēt pasi, tādējādi nodarot morālās ciešanas.

[3.2] Satversmes tiesa savos spriedumos vairākkārt ir norādījusi, ka ieslodzītās personas atrodas pilnā valsts apgādībā (piemēram, 2010.gada 9.marta spriedumā lietā Nr.2009-69-03 8.3.apakšpunktā norādīts, ka nodrošinot ieslodzītajiem uzturu, jāņem vērā, ka viņi atrodas pilnā valsts apgādībā, kā arī valsts iestāžu pakļautībā. Savukārt likuma ,,Par tiesu varu" 16.pants noteic, ka spēkā stājušos spriedumam ir likuma spēks, visiem tas ir obligāts un pret to jāizturas ar tādu pašu cieņu kā pret likumu.

Vienlaikus normatīvajos aktos nav noteikts, ka ieslodzītās personas atrodas pilnā valsts apgādībā, kā arī normatīvie akti neparedz brīvības atņemšanas iestādei pienākumu izsniegt izziņu par to, ka ieslodzītais atrodas pilnā valsts apgādībā. Minētais fakts izriet vienīgi no Satversmes tiesas spriedumiem.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmo daļu, valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros. Līdz ar to, Pārvaldei un tās struktūrvienībām, ir pienākums izpildīt savas funkcijas normatīvajos aktos noteiktajā apjomā.

Ņemot vērā minēto, Pārvalde Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, atsakot izsniegt izziņu, kas apliecina, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā, vērtēja kā tiesisku, jo normatīvie akti šāda veida apliecinošu dokumentu izsniegšanu neparedz. Šis fakts nepārprotami izriet no Satversmes tiesas spriedumiem, taču, Pārvaldes ieskatā, tas nenozīmē, ka pieteicējam, finanšu līdzekļu neesamības gadījumā, ir liegta iespēja noformēt pasi Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, nemaksājot normatīvajos aktos paredzēto valsts nodevu.

[3.3] Izvērtējot pieteicējam sniegto Daugavgrīvas cietuma administrācijas

2010.gada 14.septembra atbildi Nr.5/8-9175, Pārvalde secināja, ka tā bija nepilnīga, jo nesaturēja pilnīgu informāciju, kas saistīta ar pieteicēja uzdoto jautājumu un iesnieguma mērķi, proti, pieteicēja vēlmi saņemt pasi, nemaksājot valsts nodevu.

Līdz ar to, Pārvalde savā 2010.gada 11.novembra lēmumā Nr.1/17-S/4445 pieteicējam norādīja, ka šī jautājuma, proti, pases izsniegšana ieslodzītajiem, vienveidīgai noregulēšanai Pārvalde ar Pilsonības un migrācijas pārvaldi 2010.gadā noslēdza Starpresoru vienošanos, kas paredz, ka brīvības atņemšanas iestādes pilnvarotā amatpersona, organizējot pases izsniegšanu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbiniekam pirms jaunas pases izsniegšanas, iesniedz valsts nodevas samaksu apliecinošu dokumentu vai izziņu, ka persona atrodas pilnā valsts apgādībā, proti, izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā.

[3.4] Ievērojot, ka pieteicēja sākotnējais lūgums Daugavgrīvas cietuma administrācijai tika vērsts uz pases saņemšanu nevis izziņas saņemšanu, Pārvalde veica arī pārbaudi attiecībā uz Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību šī mērķa (pases saņemšana) sasniegšanai.

Papildus pārbaudes gaitā no Daugavgrīvas cietuma administrācijas Pārvaldē tika saņemta informācija par to, ka pieteicējs tika iekļauts sarakstā uz pases noformēšanu 2010.gada novembrī, kā arī viņam līdz 2010.gada 17.novembrim tiks izsniegta izziņa par viņa atrašanās vietu.

Pārvaldei nebija pamata apšaubīt Daugavgrīvas cietuma administrācijas sniegtās informācijas patiesumu, Pārvalde uzskata, ka Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcība tika vērsta uz pieteicēja izteiktā lūguma izpildi, proti, pases noformēšanu, nodrošinot pieteicējam izziņas par atrašanos ieslodzījuma vietā saņemšanu.

[3.5] Ievērojot minēto un izvērtējot konkrētā gadījuma faktiskos un tiesiskos apstākļus, Pārvalde Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcībā nesaskatīja normatīvo aktu pārkāpumus. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Pārvalde uzskata, ka nav pamata atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, atsakot izsniegt izziņu, kas apstiprina, ka pieteicējs atrodas ieslodzījumā un attiecīgi pilnā valsts apgādībā, un atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 90 apmērā.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem motīviem. Papildus paskaidroja, ka pēc tam, kad bija vērsies tiesā, atnāca cietuma priekšnieks un pateica, ka izgatavos pasi, lai atsakās no pieteikuma. No cietuma administrācijas saņēma izziņu, ka atrodas ieslodzījuma vietā, kuru aizsūtīja uz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, kur izgatavoja pasi. Pieteikumu joprojām uztur un vēlas, lai tiesa izvērtē cietuma administrācijas rīcības tiesiskumu. Iesniegumā cietuma administrācijai vārdu „sarakstīties" domāja „noslēgt laulību".

[5] Atbildētāja pārstāves tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidroja, ka Pārvaldē pieteicēja apstrīdēšanas iesniegums tika saņemts 2010.gada 11.oktobrī, savukārt jau 2010.gada 24.novembrī (dienu pēc pieteikuma iesniegšanas tiesā) pieteicējs ir saņēmis pasi. Atbildētājai nav saprotams, par ko pieteicējs vēlas turpināt strīdu. Pieteicējam sākotnēji tika atteikts izsniegt izziņu, jo pieteicējs cietuma administrācijai lūdza izsniegt izziņu par to, ka viņš atrodas pilnā valsts apgādībā, bet cietuma administrācijai nav tiesiska pamata šāda veida izziņu izsniegt. Pieteicējam cietuma administrācijai vajadzēja lūgt izsniegt izziņu par to, ka viņš izcieš sodu ieslodzījuma vietā un kad tas tika izdarīts, cietuma administrācija arī izsniedza attiecīgo izziņu. Ja no personas tiek saņemts iesniegums, no kura nepārprotami var saprast, ko persona grib, bet iesniegums nav pareizi noformēts, cietuma administrācijai vajadzēja personai izskaidrot, kāda veida

iesniegumu personai jāiesniedz, lai viņš pasi varētu saņemt. Tāpēc personai arī ir tiesības vērsties augstākstāvošā iestādē un tiklīdz šajā gadījumā atbildētāja saņēma pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, tika veiktas nepieciešamās darbības Daugavgrīvas cietumā. Uzskata, ka ieslodzītajam iesniegumā lūgums bija jāizsaka burtiski un precīzi, jo, pazīstot ieslodzītās personas, ja būtu mēģinājums ielasīt ieslodzītās personas patieso gribu, tad no ieslodzītās personas sekotu sūdzība par to, ka nav sniegta atbilde pēc būtības. Arī Starpresoru vienošanās paredz, ka cietuma kontaktpersona pirms jaunas pases izsniegšanas iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbiniekam valsts nodevas samaksu apliecinošu dokumentu vai dokumentu, kas apliecina, ka persona atrodas valsts vai pašvaldības pilnā apgādībā (piemēram, izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā). Kad tika izstrādāta minētā starpresoru vienošanās, bija strīdi par to, ka ieslodzījuma vietai nav tiesību izsniegt izziņu, ka persona atrodas pilnā valsts apgādībā, tāpēc tika panākts kompromiss par izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā. Tā kā cietuma administrācija ir izsniegusi izziņu par to, ka pieteicējs atrodas ieslodzījuma vietā, tad lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietā esošos materiālus, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[7.1] 2010.gada 10.septembrī Cēsu novada pašvaldības aģentūra *K.S.* sniedza atbildi Nr.F-1-13/374 uz pieteicēja 2010.gada 7.septembrī saņemto iesniegumu ar lūgumu palīdzēt viņam izgatavot pasi, kurā norādīja, ja persona atrodas pilnā valsts apgādībā, iestāde, kurā persona atrodas, izsniedz valsts apgādības apliecinošo izziņu, lai persona varētu iesniegt šo izziņu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (*lietas 7.lapa*).

[7.2] *K.S.* 2010.gada 19.augustā vērsās ar iesniegumu pie Daugavgrīvas cietuma administrācijas, kurā lūdza atjaunot pasi, jo beidzies pases derīguma termiņš. Iesniegumā norādīja, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā, līdz ar to cietuma administrācijai ir pienākums izpildīt lūgumu (*lietas 25.lapa*).

[7.3] Daugavgrīvas cietuma administrācija 2010.gada 14.septembrī sniedza atbildi Nr.5/8-9175, ka pases izgatavošana ir maksas pakalpojums un vienlaicīgi informēja pieteicēju, ka nevar izsniegt izziņu par to, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā (*lietas 8.lapa*).

[7.4] 2010.gada 11.oktobrī Pārvaldē saņemts pieteicēja 2010.gada 30.septembra apstrīdēšanas iesniegums, kurā norādīts, ka sakarā ar Daugavgrīvas cietuma administrācijas atteikumu izsniegt izziņu par to, ka viņš atrodas pilnā valsts apgādībā, pieteicējam ir liegta iespēja rakstīt iesniegumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, lai saņemtu jaunu pasi. Par minēto atteikumu lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 90 apmērā (*lietas 23.lapa*).

[7.5] 2010.gada 26.oktobrī Daugavgrīvas cietums Pārvaldei sniedzis informāciju, ka pēc Pārvaldes vēstules, kurā ticis norādīts, ka, lai saņemtu pasi par valsts līdzekļiem, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei būs pietiekami iesniegt izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā (līdz šim bija nepieciešams iesniegt dokumentu, kas apliecina, ka persona atrodas valsts vai pašvaldības pilnā apgādībā), notiesātajam *K.S.* tiks izsniegta izziņa par viņa atrašanās vietu un viņš tiks iekļauts sarakstā uz pases noformēšanu (*lietas 24.lapa*).

[7.6] 2010.gada 13.novembrī pieteicējs vērsies ar iesniegumu pie Daugavgrīvas cietuma administrācijas, kurā izteicis lūgumu izsniegt izziņu, ka viņš atrodas cietumā (*lietas 36.lapa*).

[7.7] 2010.gada 15.novembrī pieteicējam izsniegta izziņa Nr.5/9-11363 par to, ka viņš atrodas ieslodzījumā (*lietas 37.lapa*).

[7.8] Daugavgrīvas cietums informē Pārvaldi, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Daugavpils nodaļa 2010.gada 24.novembrī izdevusi pasi uz *K.S.* vārda, kas pievienota pieteicēja personas lietai (*lietas 35.lapa*).

[7.9] Ar Lēmumu atteikts pieteicējam atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 90 apmērā (*lietas 4.-6.lapa*). Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[7.9.1] Satversmes tiesa savos spriedumos vairākkārt ir norādījusi, ka ieslodzītās personas atrodas pilnā valsts apgādībā (sk. 2010.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2009-69-03 8.3.punktu). Normatīvajos aktos nav noteikts, ka ieslodzītās personas atrodas pilnā valsts apgādībā, ka arī normatīvie akti neparedz brīvības atņemšanas iestādei pienākumu izsniegt izziņu par to, ka ieslodzītā personas atrodas pilnā valsts apgādībā. Minētais fakts izriet vienīgi no Satversmes tiesas spriedumiem, kas ir obligāts.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmo daļu valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros. No minētā tiesiskā principa izriet pienākums valsts pārvaldei, tajā skaitā Pārvaldei un tās struktūrvienībām, izpildīt savas funkcijas normatīvajos aktos noteiktajā apjomā. Ievērojot minēto, Pārvalde Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, atsakot izsniegt izziņu, kas apliecina, ka iesniedzējs atrodas pilnā valsts apgādībā, vērtē kā tiesisku, jo normatīvie akti šāda veida apliecinošu dokumentu izsniegšanu neparedz.

[7.9.2] Šis fakts nepārprotami izriet no Satversmes tiesas spriedumiem, taču tas nenozīmē, ka personai finanšu līdzekļu neesamības gadījumā ir liegta iespēja noformēt pasi Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, nemaksājot normatīvajos aktos paredzēto valsts nodevu.

Pārvalde Daugavgrīvas cietuma 2010.gada 14.septembrī pieteicējam sniegto atbildi Nr.5/8-9175 uzskata par nepilnīgu, jo tā nesatur pilnīgu informāciju, kas ir saistīta ar uzdoto jautājumu un iesnieguma mērķi, proti, saņemt pasi, nemaksājot valsts nodevu.

Šī jautājuma vienveidīgai noregulēšanai Pārvalde ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi 2010.gada augustā noslēdza Starpresoru vienošanos, kas paredz, ka brīvības atņemšanas iestādes pilnvarotā amatpersona organizējot pases izsniegšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbiniekam, pirms jaunas pases izsniegšanas, iesniedz valsts nodevas samaksu apliecinošu dokumentu vai izziņu, ka personas atrodas pilnā valsts apgādībā, proti, izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā.

[7.9.3] Ievērojot, ka pieteicēja sākotnējais lūgums Daugavgrīvas cietuma administrācijai tika vērsts uz pases saņemšanu, nevis izziņas saņemšanu, Pārvalde pārbaudīja arī Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību šī mērķa sasniegšanai.

Pārbaudes gaitā no Daugavgrīvas cietuma tika saņemta 2010.gada 26.oktobra vēstule, kurā paskaidrots, ka iesniedzējs tiks iekļauts sarakstā uz pases noformēšanu, kā arī viņam tiks izsniegta izziņa par atrašanos ieslodzījuma vietā. Precizējot norādītās ziņas, Daugavgrīvas cietuma administrācija 2010.gada 10.novembra vēstulē sniedza papildus informāciju, ka iesniedzējs ir iekļauts sarakstā uz pases noformēšanu 2010.gada novembrī un izziņa par viņa atrašanās vietu tiks izsniegta iesniedzējam ne vēlāk kā līdz šā gada 17.novembrim. Pārvaldei nav pamata apšaubīt Daugavgrīvas cietuma sniegtās informācijas patiesumu.

Pārvalde uzskata, ka Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcība tiek vērsta

uz iesniedzēja izteiktā lūguma izpildi, proti, pases noformēšanu, nodrošinot iesniedzējam izziņas par atrašanos ieslodzījuma vietā saņemšanu.

[7.9.4] Vērtējot pieteicēja argumentu saistībā ar sarakstes liegumu pases neesamības dēļ, Pārvalde norāda, ka Latvijas Sodu izpildes kodeksa 49.pants noteic, ka notiesātajiem atļauts nosūtīt un saņemt vēstules un telegrammas bez skaita ierobežojumiem. Normatīvie akti neparedz notiesātajiem liegumu sarakstīties, ja tiem nav pases, līdz ar to, konkrētajā gadījumā nav šķēršļu sarakstei ar meiteni pases neesamības dēļ. Arī Daugavgrīvas cietuma priekšnieks 2010.gada 28.oktobra vēstulē Nr.5/8-10711 noliedza pieteicēja apgalvojumu, ka pases neesamības dēļ viņam tiktu liegtas sarakstes tiesības Daugavgrīvas cietumā.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta ceturtajā daļā nostiprināto valsts pārvaldes principu - valsts pārvaldei, atsevišķai iestādei vai amatpersonai, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu. Minētā panta trešajā daļā noteikts, ka valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana. Līdz ar to, Daugavgrīvas cietumam kā organizētas, vienotas hierarhiskas sistēmas sastāvdaļai nav un nevar būt savu subjektīvu interešu attiecībā pret ieslodzītajām personām (tajā skaitā pret viņu korespondenci).

Ņemot vērā konstatētos apstākļus un norādītos apsvērumus, Pārvalde lielāku ticamību piešķir Daugavgrīvas cietuma priekšnieka sniegtajai informācijai.

[7.9.5] Ievērojot minēto un izvērtējot konkrēta gadījuma faktiskos un tiesiskos apstākļus, Pārvalde Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcībā nesaskata normatīvo aktu pārkāpumus, līdz ar to atzīst par tiesisku.

[7.9.6] Konkrētajā gadījumā nav konstatēta Daugavgrīvas cietuma administrācijas prettiesiskā faktiskā rīcība, līdz ar to nav arī konstatēts zaudējums. Ievērojot minēto, Pārvalde uzskata, ka iesniedzēja prasība par nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājuma izmaksāšanu, ir nepamatota.

[8] Kā konstatējams no lietas materiāliem, pieteicējs 2010.gada 19.augustā vērsās ar iesniegumu pie Daugavpils cietuma administrācijas ar lūgumu atjaunot pasi, kurai beidzies derīguma termiņš. Iesniegumā citastarp pieteicējs norādīja, ka viņš atrodas pilnā valsts apgādībā, tāpēc Daugavgrīvas cietuma administrācijai viņa lūgums ir jāizpilda, kā arī norādīja, ka viņš ir bārenis un viņam nav vecāku un radu, kas varētu atsūtīt naudu pases atjaunošanai. Pieteicējs iesniegumā tiešā tekstā nav lūdzis cietuma administrācijai izsniegt viņam izziņu par to, ka viņš atrodas pilnā valsts apgādībā. Daugavgrīvas cietuma administrācija, sniedzot pieteicējam atbildi uz minēto iesniegumu, papildus ir norādījusi, ka cietuma administrācija nevar izsniegt pieteicējam izziņu par to, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā, jo jēdziens „pilnā valsts apgādībā" attiecībā uz notiesātājiem nav definēts nevienā normatīvajā aktā.

Tiesa secina, ka pēc būtības cietuma administrācija no *K.S.* iesnieguma ir secinājusi pieteicēja patieso gribu – saņemt jaunu pasi bez samaksas par tās izsniegšanu veikšanas kā persona, kura atrodas pilnā valsts apgādībā un atteikusi izsniegt izziņu par to, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā, jo jēdziens „pilnā valsts apgādībā" attiecībā uz notiesātājiem nav definēts nevienā normatīvajā aktā.

Lietā nav strīda par to, ka 2010.gada 15.novembrī pieteicējam ir izsniegta izziņa, ka viņš atrodas ieslodzījumā un 2010.gada 24.novembrī pieteicējam ir izdota jauna pase. Taču pieteicējs ir nodevis tiesas kontrolei Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktisko rīcību sākotnēji, proti, pēc 2010.gada 19.augusta iesnieguma neizsniedzot šādu izziņu. Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcība, atsakot izsniegt izziņu ir bijusi tiesiska.

[9] Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumu Nr.1258 „Noteikumi par valsts nodevu par pasu izsniegšanu" 6.punkts noteic, ka valsts nodevu par pases izsniegšanu nemaksā persona, kura ir pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā un iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē šādu faktu apliecinošu dokumentu.

[10] Tiesas ieskatā ir vispārzināms fakts, ka notiesātās personas, kas izcieš sodu brīvības atņemšanas vietās, atrodas pilnā valsts apgādībā, proti, ieslodzītajiem valsts nodrošina uzturu, mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļus, gultas piederumus un veselības aprūpi, tas izriet gan no Latvijas Sodu izpildes kodeksa, gan Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" normām. Tiesa piekrīt atbildētājas viedoklim, ka normatīvie akti neparedz, ka ieslodzītā atbrīvošanai no valsts nodevas nomaksas par jaunas pases izgatavošanu brīvības atņemšanas iestādei ir pienākums izsniegt izziņu par to, ka ieslodzītā persona atrodas pilnā valsts apgādībā. Taču, kā konstatējams no lietas materiāliem un atbildētājas pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, šī jautājuma noregulēšanai atbildētāja ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi 2010.gada 6.augustā noslēdza Starpresoru vienošanos, kas paredz, ka brīvības atņemšanas iestādes pilnvarotā amatpersona, organizējot pases izsniegšanu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbiniekam, pirms jaunas pases izsniegšanas, iesniedz valsts nodevas samaksu apliecinošu dokumentu vai izziņu, ka persona atrodas pilnā valsts apgādībā, piemēram, izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā.

Tiesa konstatē, ka minētā Starpresoru vienošanās noslēgta 2010.gada 6.augustā. Pieteicēja sākotnējais iesniegums Daugavgrīvas cietumā saņemts 2010.gada 19.augustā, atbilde uz iesniegumu sniegta 2010.gada 14.septembrī, proti, pēc minētās vienošanās noslēgšanas. Tādējādi cietuma administrācijai uz atbildes sniegšanas brīdi bija zināms Starpresoru vienošanās saturs, proti, ka ieslodzījuma vieta jaunas pases saņemšanai notiesātajam izsniedz izziņu, ka persona atrodas ieslodzījuma vietā.

Kā tiesa konstatēja iepriekš, neskatoties uz to, ka pieteicējs 2010.gada 19.augusta iesniegumā tiešā tekstā nebija lūdzis izsniegt izziņu, ka viņš atrodas pilnā valsts apgādībā, bet gan lūdzis atjaunot pasi, kurai beidzies derīguma termiņš, Daugavgrīvas cietuma administrācija, secinot pieteicēja patieso gribu, atteica izsniegt pieteicējam izziņu par atrašanos valsts apgādībā. Tiesas ieskatā Daugavgrīvas cietuma administrācijai, ievērojot noslēgtajā Starpresoru vienošanās noteikto, sniedzot atbildi pieteicējam, nebija pamata atteikt izsniegt izziņu par to, ka pieteicējs atrodas ieslodzījuma vietā, līdz ar to atrodas pilnā valsts apgādībā.

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcība, atsakot izsniegt izziņu, ka pieteicējs atrodas ieslodzījumā, līdz ar to pilnā valsts apgādībā, ir atzīstama par prettiesisku.

[11] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Atlīdzināšanas likums) 14.pantu personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzdalību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Šā likuma 9.pants noteic, ka morālais kaitējums Atlīdzināšanas likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Tādējādi, lai personai rastos tiesības uz zaudējumu atlīdzību, viens no nosacījumiem ir prettiesisks administratīvais akts vai prettiesiska faktiskā rīcība.

Tiesa spriedumā atzina Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību par prettiesisku.

[12] Atlīdzināšanas likuma 11.pants noteic, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums. Personai ir pienākums norādīt tikai morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru.

Morālais kaitējums ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka morāls kaitējums ir subjektīvs jēdziens, tie ir personas iekšēji pārdzīvojumi. Pārdzīvojumu intensitāte kādā laika posmā netiek ietekmēta no tā, ka beigās reālas sekas nav iestājušās, jo visu šo laiku persona nezina, kā situācija atrisināsies *(sk. Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-103/2008 13.punktu).*

Vispārīgi pieteicējs morālā kaitējuma prasījumu saista ar Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, neizsniedzot izziņu. Pieteicējs norāda, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma pamats ir viņa pārdzīvojumi, kad tika atteikts izsniegt izziņu, kā rezultātā viņš ir bijis bezizejas situācijā, jo tika liegta iespēja saņemt jaunu pasi.

[13] Tiesa konstatē, ka pieteicējs nav norādījis, kādā veidā Daugavgrīvas cietuma administrācijas atteikums būtiski ietekmēja pieteicēja morālo stāvokli, kā arī, kādas būtiskas sekas tā ir izraisījusi. Kā tiesa konstatēja iepriekš, 2010.gada 15.novembrī pieteicējam ir izsniegta izziņa, ka viņš atrodas ieslodzījumā un 2010.gada 24.novembrī pieteicējam ir izdota jauna pase.

Tiesa, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, atzīst, ka šajā gadījumā pieteicēja interešu aizskārums nav vērtējams kā smags. Turklāt pieteicējam izziņa ir izsniegta un pieteicējs ir saņēmis jaunu pasi, līdz ar to pieteicēja subjektīvās tiesības aizskarošais jautājums ir atrisināts.

Ievērojot minēto, tiesa secina, izskatāmajā gadījumā nav pamata noteikt atlīdzinājumu naudas izteiksmē, bet ir pamats uzlikt pienākumu Daugavgrīvas cietumam rakstveidā atvainoties *K.S.* par tiesību aizskārumu, kas radies ar Daugavgrīvas cietuma administrācijas prettiesisku rīcību. Tiesas ieskatā, saņemot šādu rakstveida atvainošanos, pieteicējs gūtu pietiekošu morālu gandarījumu par viņa tiesību aizskārumu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 91.panta trešo daļu tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji *K.S.* pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, atsakot izsniegt izziņu, ka pieteicējs atrodas pilnā valsts apgādībā.

Uzlikt pienākumu Daugavgrīvas cietumam divdesmit dienu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā rakstveidā atvainoties *K.S.* par *K.S.* tiesību aizskārumu, kas radies ar prettiesisku rīcību.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese S.Pujāte